Woordvoering Begroting 2022

Geachte voorzitter, geachte leden van de Raad, beste burgers

Inleiding

Wij besluiten vandaag over de programma begroting 2022-2025

Ze is tot stand gekomen met medewerking van het ambtelijk apparaat. Dank daarvoor en voor de vele vragen die beantwoord zijn.

De inspanningen echter ten spijt, deze begroting is het resultaat van 4 jaar financieel aanmodderen door dit college.

In woordvoeringen bij vorige begrotingen heeft het CDA gewaarschuwd voor de steeds verder oplopende lasten met intering op de reserves tot gevolg en op het niet aangaan van financiële uitdagingen.

Nu is het zover. Het gemeente schip maakt financiële slagzij met nog veel onvoorspelbaar weer op komst.

De provincie merkt in haar verdiepingsonderzoek op dat begrotingen voor huidig jaar en 2022 tekorten tonen en dat er voor verdere jaren geen structureel evenwicht is tenzij een aantal bezuinigingsstaakstellingen gerealiseerd wordt. Die realisatie en het niet verder oplopen van tekorten is een voorwaarde voor de gekozen vorm van toezicht. De belangrijkste taak ligt in het sociaal domein.

De provincie is helder naar de lezer. Leest u pagina 7 van haar onderzoeksrapport. In de gemeentelijke begroting vind je daar weinig over terug. Ja op pagina 88 maar dat moet je vaak lezen eer je snapt wat daar staat.

Bezuinigingstaakstellingen realiseren is een sprookje en dat geldt dientengevolge uiteraard ook voor de vorm van toezicht. Aan de gestelde voorwaarde gaan we niet voldoen. Dat financiële evenwicht komt er niet met deze begroting.

De afgelopen jaren hebben in het sociaal domein bewezen dat van bezuinigingen niets terecht komt in tegendeel. Het is een bodemloze put. We hebben het niet in de vingers en dat terwijl een gezonde financiering van dit domein juist van belang is voor de voortgang van onze zorg voor onze burgers.

Kijkt u op de pagina's 154 tot en met 156 het overzicht van structurele en incidentele baten en lasten. U ziet dat dit ook geldt voor de toekomstige begrotingen. Daarbij waarschuwt de Provincie nadrukkelijk om ons vooral niet rijk te rekenen aan de inkomstenkant.

Als het gaat om die begrotingsdiscipline kort enkele cijfers: Voor 2020 begrootte het college aanvankelijk 79 miljoen maar gaf uiteindelijk 93 miljoen uit. Met een stuk of twaalf begrotingsaanpassingen werd de begroting aan deze realiteit aangepast.

Voor 2022 luidt het begrote bedrag 84,6 miljoen en terwijl de inkt van de begroting nog niet droog en het begrotingsjaar nog niet eens is begonnen, worden er nu reeds twee wijzigingen daarop voorgelegd waardoor deze alweer 1 miljoen hoger uitkomt. Neem in aanmerking dat het college dit jaar ruim 100 miljoen uitgeeft. Wij hebben dan aan het einde van dit jaar weer na 11 aanpassingen de begroting daaraan aangepast. Bepaal voor u zelf hoe betrouwbaar deze begroting is terwijl het College reeds op werkelijke uitgaven van rond 100 miljoen moet koersen. Daarbij vind je in de begroting nergens duidelijk terug hoe het College die taakstellingen gaat realiseren. Maar ja dat is van latere zorg zullen we maar zeggen.

Onze rol als toezichthouder.
Als raad houden we toezicht en scheppen we kaders in het belang van onze burgers. Het zijn hun centen en van niemand anders als we het over de begroting hebben. De provincie is duidelijk. Bij de presentatie van de cijfers dient telkens het uitgangspunt te zijn om de raad in positie te brengen om zijn kader stellende en controlerende taak te kunnen uitvoeren. Dat laat het College na. Ben nou eerlijk kan dat met dit stuk dat ongetwijfeld voldoet aan de voorschriften van het BBV. Kan dat met een Premiere die vooral afleidt van de hoofdzaken. Dan vorig jaar een toevoeging van 52 pagina's er bij en nu alweer op de valreep twee wijzigingen op de begroting. Vervolgens al die begrotingswijzigingen gedurende het jaar. Ze worden verstopt in agenda punten met vele onderdelen en we keuren ze zo maar goed. Inmiddels zijn we er ook achter dat de ruimte die we met de goedkeuring daarvan scheppen al lang is uitgegeven voordat ons fiat überhaupt gevraagd wordt. Voor de Bühne dus onze goedkeuring. Dat doet twijfel ontstaan over de rechtmatigheid van die overschrijding en daarmee samenhangende uitgaven. Tenslotte de raadsrapportages. Ze zijn niet gedateerd en navraag leert dat ze veelal maanden achter lopen op de realiteit. Zo bleek in onze juli vergadering. De rapportage ging over het eerste kwartaal. De wethouder gaf aan dat er nog weinig te zeggen was. Notabene was het begrotingsjaar meer dan half om. We hebben dit alles vaker aangekaart en zijn deze poppenkast moe. Jammer genoeg rept het verdiepingsonderzoek hier niet over. Wij zullen wel bij de provincie te rade gaan teneinde te vernemen of dit allemaal zo kan.

Kijken we terug wat deze coalitie de aflopende regeer periode gepresteerd heeft dan is dat bedroevend. Leudal realiseert niets en ambitie wordt nauwelijks getoond

Aan de hand van de volgende 7 onderwerpen zal ik dit verder toelichten:

Tegemoet treding bedrijven

Als je ziet hoe ze burgers en bedrijven tegemoet treedt. Op Zevenellen is helemaal niets gebeurd. Grote bedrijven vertrekken. Ondernemers worden vaak op schandalige wijze behandeld. Recente dossiers getuigen daarvan. Denk maar eens aan de dossiers Nijssen Grondverzet en Aspergeboerderij De Haes in Roggel maar ook aan Landgoed Leudal. Ondernemers worden van het kastje naar de muur gestuurd in een complete besluiteloosheid van dit college. Verkeerde verwachtingen worden gewekt en afspraken worden niet voldoende nagekomen. Voorbeelden die niet zouden misstaan in een boek van Franz Kafka. Zaken blijven liggen.
Slepende dossiers duren voort en kosten een vermogen. Alleen dit jaar geeft zij 360.000 Euro uit aan juridische bijstand en ondersteuning. Schrijnend voorbeeld vormt het dossier Landgoed Leudal. Het einde is niet in zicht. Wat zou er met dat geld allemaal gekund hebben voor onze burgers.

Onderwijs

Op onderwijsgebied is de gemeente niet bij de les en laat zich verrassen door drie ordinaire overvallen door SPOLT op onze basisscholen in de kleine kernen. Enkele toegewijde raads en commissieleden in samenwerking met actieve betrokken burgers moeten het onheil keren. Het College blijkt daartoe niet in staat. Mogelijke overnamekandidaten voor de scholen in Kelpen-Oler en Buggenum krijgen rapporten voorgeschoteld met onjuiste kengetallen. Het college kijkt

weg en laat dit allemaal maar gebeuren.

Sociaal domein

De zo noodzakelijke sturing in het sociaal domein krijgt het college niet voor elkaar. Ook daar hulp van raads en commissieleden. Prima maar het past niet. We repareren steeds omdat de gemeente bestuurlijk en ambtelijk niet op orde is of het college vastgestelde raadskaders overschrijdt zoals bij de zonneweides. Laten we daar maar overheen stappen want het gaat om onze burgers en die doen steeds vaker een beroep op ons raadsleden om in te grijpen daar waar dit formeel niet direct onze rol is. We zijn door hen gekozen en staan er voor hen. Maar ook hier dus compensatiegedrag vanuit de raad, commissie en samenleving voor de stuurloosheid van dit college. Ons noodzakelijk opkomen voor onze burgers vormt echter geen basis voor totstandkoming van degelijk stabiel beleid.

Woningbouw

Ook in de woningbouw vlot het niet. In de kleine kernen komen initiatieven op gang door burgers zelf opgepakt want als zij dat niet doen gebeurt er niets. De roep vanuit de bewoners om woningbouw is groot, maar vaak de frustratie bij initiatiefnemers die nauwelijks gehoord worden door de gemeente nog groter. De ambitie bij dit college is er niet.

Wij hebben in dat kader een motie ingediend. Dat moet snel beter. Dan willen we ook meer ruimte scheppen in de financiering van starterswoningen door het maximum te financieren bedrag te verhogen. Huizen zijn de laatste jaren immers aanzienlijk duurder geworden en de rente is nog laag.

Financieel perspectief

Het zorgelijke financiële perspectief leidt er mogelijk toe dat burgers weer aan de lat staan. De onbenutte belastingcapaciteit moet mogelijk worden aangesproken. Dit terwijl ze reeds een verhoging van de OZB en afvalstoffenheffing voor hun kiezen kregen. Voeg daar aan toe de nu snel stijgende lasten voor levensonderhoud als uitvloeisel van de COVID crisis en mogelijke toekomstige verder oplopende inflatie.

Daarom dienen we een motie in met de boodschap dat de gemeente in haar eigen huishoudboekje financiële ruimte zoekt bij tegenvallers en niet in het boekje van de burger. Dit College legt een forse onpopulaire financiële opdracht bij haar opvolgers.

Communicatie

Communicatie verdient eveneens dringend verbetering. Burgers moeten ontwikkelingen over de basisscholen uit de pers vernemen. Ze was bedroevend tijdens de wateroverlast en ook in de lopende zaak Biesstraat te Heythuysen heb ik al weer een klacht binnen dat de communicatie niet netjes verloopt. Ook in de reeds eerder genoemde voorbeelden met betrekking tot bejegening van ondernemers speelt het gebrek aan communicatie een hoofdrol.

Buitengebied

Het buitengebied is in beweging, en dit wordt al jaren geroepen door de gemeente maar wat is er nu veranderd. Agrarische en ook andere bedrijven hebben meer internationale werknemers nodig om het werk te doen. Gelukkig is er nu beleid om die internationale werknemers goed onderdak te bieden. Maar wat doen we met de armoede in het buitengebied. Veel agrariërs zullen stoppen,

bedrijfswoningen worden omgevormd tot burgerwoningen. Veel gebouwen zullen verpauperen, maar wat doet de gemeente er aan. Een spelletje om drugscriminaliteit in het buitengebied tegen te gaan, helaas slechts symptoom bestrijding.

Het buitengebied is in beweging en bomen en planten groeien door. Afgesproken was dat het onderhoudsniveau groen voor zowel binnen als buitengebied op niveau B gehandhaafd zou blijven, maar hier is weinig van te zien. Ook het wegennet in het buitengebied is op sommige plekken dramatisch maar wat doet de gemeente er aan? Er gaat veel veranderen in het buitengebied en we moeten de verschillende gebruikers van dit buitengebied waar nodig ondersteunen en faciliteren, dus niet slechts het buitengebied is in beweging, maar gemeente beweeg.

Tot slot

Collega partijen dienen moties en amendementen in. Mooi voor de verkiezingen sympathiek maar wij gaan ze niet allemaal steunen want ze kosten alle geld. Zo dadelijk blijken het toch alle voor de burger sigaren uit eigen doos. Laten we die financiële meevallers waaruit die amendementen en moties financiering putten even opsparen en wachten wat de toekomst brengt gegeven de breekbare financiële positie van onze gemeente. Niemand zal de gemeente immers financieel tegemoet komen indien blijkt dat we de ombuigingen niet realiseren. Ze wordt dan gedwongen om allereerst de belastingen te verhogen. Burgers betalen dan alsnog het gelag.

Ik wens ons allen veel wijsheid toe met alle uitdagingen waarvoor we samen staan.

Dank voor uw aandacht